

Vakdidactiek psychologie en pedagogische wetenschappen (H002325)

Wegens Covid19 kan mogelijk afgeweken worden van de onderwijs- en evaluatievormen. Dergelijke afwijkingen zullen via Ufora worden gecommuniceerd.

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 6.0   Studietijd 180 u   Contacturen 60.0 u

Aanbodssessies en werkvormen in academiejaar 2020-2021

A (semester 1)	Nederlands	Gent	werkcollege: PC- klasoefeningen	2.5 u
			werkcollege	17.5 u
			microteaching	10.0 u
			hoorcollege	20.0 u
			integratieseminarie	10.0 u
B (semester 2)			werkcollege	17.5 u
			microteaching	10.0 u
			integratieseminarie	10.0 u
			werkcollege: PC- klasoefeningen	2.5 u
			hoorcollege	20.0 u

Lesgevers in academiejaar 2020-2021

Gheysens, Esther	PP06	Verantwoordelijk lesgever
Schellens, Tammy	PP06	Medelesgever
Vanderlinde, Ruben	PP06	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2020-2021

	stptn	aanbodssessie
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (afstudeerrichting pedagogische wetenschappen)	6	A, B
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (afstudeerrichting psychologie)	6	A, B
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject) (afstudeerrichting pedagogische wetenschappen)	6	A, B
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject) (afstudeerrichting psychologie)	6	A, B
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject) (afstudeerrichting sociale gezondheidswetenschappen)	6	A, B

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

professionaliteitsopvattingen, beroepsprofiel voor leraren, opleidingsparadigma's, teacher thinking onderzoek, reflectieve paradigma, klassenmanagement, micro-teaching

Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot de realisering van de basiscompetenties voor leraren en de opleidingscompetenties van de educatieve masteropleiding UGent, zoals opgenomen in de opleidingsfiche en geconcretiseerd in de competentiematrix, te consulteren op www.ugent.be/educatievemaster

Inhoud

De Vakdidactiek Psychologie Pedagogische Wetenschappen bouwt verder op de

clustervakdidactiek Gedragwetenschappen. Drie grote leerlijnen komen aan bod in deze vakdidactiek: (1) het verder ontwikkelen van de theoretische onderbouwing van het leraarschap via het verkennen van specifieke onderwijsthema's, (2) het ontwikkelen van meer praktijkgerichte kennis via video-analyses van authentieke klaspraktijken, en (3) het verder bekwamen van de didactische vaardigheden van de student-leraren. Bij het uitwerken van elk van deze leerlijnen sluiten we aan bij de vakinhoudelijke kennis en vaardigheden die in de component domein al zijn aan bod gekomen. De integratie van leraarschap en vakdomein is binnen de vakdidactiek essentieel.

Een eerste leerlijn heeft betrekking op het verder ontwikkelen van de theoretische onderbouwing van het leraarschap. Het fundament hiervoor werd gelegd binnen de clustervakdidactiek Gedragwetenschappen. Daarom wordt in de specifieke vakdidactiek verder thematisch gewerkt rond vier grote thema's: gedifferentieerde instructie, leraar-leerling relaties, team-teaching, en handelingsgericht werken. Deze vier thema's spelen in op de complexiteit van het lesgeven als gevolg van de groeiende diversiteit aan leerlingenpopulaties die zichtbaar is in het onderwijs. Het eerste thema heeft betrekking op het verder ontwikkelen van de didactische vaardigheden van de student-leraren, met een specifieke focus gedifferentieerde instructie (Struyven, Coubergs, Gheysens, & Engels, 2015). Meer concreet wordt in dit thema ingespeeld op het creëren van leeromgevingen die in al haar didactische componenten (leerdoelen, leerinhouden, groeperingsvormen, leermaterialen en evaluatie) aansluit bij de individuele noden van leerlingen in een diverse klascontext. Het tweede thema betreft het verder ontwikkelen van de psychologische en pedagogische vaardigheden van de student-leraren via een specifieke focus op het aspect van leraar-leerling interacties en -relaties in de klas (Englehart, 2009). Meer concreet wordt in dit thema ingespeeld op het creëren van een positief leer- en leefklimaat, waarbij zowel via doelgerichte activiteiten als via formele en informele interacties de brede persoonlijke, intellectuele en maatschappelijke ontplooiing van leerlingen ondersteund wordt. Een derde thema betreft team-teaching, waarbij ingezet wordt op verschillende vormen van samenwerking in een schoolteam (Meirsschaut & Ruys, 2018). Een vierde thema heeft betrekking op het handelingsgericht werken in de klas, waarbij de focus ligt op het oplossingsgericht handelen van leraren (Pameijer, Denys, Timbremont, Van de Veire, 2018). Hierbij wordt specifiek ingespeeld op aspecten van effectief onderwijs en effectieve leerlingbegeleiding, zodat leraren beter kunnen omgaan met overeenkomsten en verschillen tussen leerlingen. Voor deze vier thema's wordt gewerkt met hoorcolleges en oefeningen waarbij de studentengroepen binnen deze cluster samen actief aan de slag gaan. Waar de hoorcolleges specifiek focussen op deze eerste leerlijn, zullen de oefeningen focussen op de tweede leerlijn.

De tweede leerlijn tracht aan de hand van oefeningen de onderwijspraktijk zichtbaar te maken binnen de theoretische contexten van de opleiding. Zo zullen authentieke en reële klassituaties via video binnengebracht worden binnen dit opleidingsonderdeel om op die manier de brug tussen theorie en praktijk mogelijk te maken. Bestaand videomateriaal uit Vlaamse secundaire scholen zal geanalyseerd worden vanuit de "learn to notice" theorie (van Es & Sherin, 2002) met focus op de vier specifieke thema's die hierboven beschreven staan. De learn to notice- theorie veronderstelt dat student-leraren significante kenmerken in onderwijssituaties (via video) leren opmerken, interpreteren en verbinden aan theoretische begrippen. Dit laat toe om theorie toe te passen op concrete onderwijspraktijken. Deze oefeningen gelden als opstap naar de derde leerlijn, waarbij de studenten zich verder bekwamen in hun didactische vaardigheden.

Vertrekkend vanuit de leerplannen van alle onderwijsnetten en de vereiste bekwaamheidsbewijzen worden in de derde leerlijn videoclub activiteiten ingericht waarbij studenten hun eigen praktijk (cfr. tijdens de stagecomponent) in beeld brengen om te delen met medestudenten. Videoclub-activiteiten veronderstellen dat studenten in dialoog elkaars klaspraktijk bekijken en analyseren. Daarbij wordt specifiek aandacht besteed aan de wisselwerking tussen wat studenten als leraar doen (in interactie, in voorbereiding, in organisatie, in didactische werkvormen) en wat het effect op de klas is, steeds vanuit een waarderende houding. Deze videoclub activiteiten sluiten verder aan op de micro-teaching activiteiten in de clustervakdidactiek. Waar de micro-teaching activiteiten in de clustervakdidactiek eerder verkennend waren, staan de videoclub activiteiten binnen de specifieke vakdidactiek meer in het teken van verdieping in de inhouden die besproken worden in de vier thema's (zie hierboven).

Begincompetenties

Van studenten wordt verwacht voldoende domeinspecifieke kennis verworven te hebben vooraleer het opleidingsonderdeel aan te vatten. De toegangsvereisten tot de vakdidactieken zijn gereguleerd. Meer informatie hierover kan geraadpleegd worden op www.ugent.be/educatievemaster

Eindcompetenties

- 1 De inhouden van de eindtermen en leerplannen analyseren en beoordelen vanuit pedagogische, sociologische en psychologische referentiekaders.
- 2 De didactiek van het hoger en het volwassenenonderwijs vergelijken met die van het secundair onderwijs, inzonderheid wat betreft doelstellingen en werkvormen.

- 3 De educatieve noden van kwetsbare groepen in de samenleving achterhalen
- 4 De vakoverschrijdende eindtermen plaatsen in een krachtige leeromgeving
- 5 Inzicht hebben in gepaste methodieken om met de diversiteit binnen leergroepen en onder de leerlingen om te gaan.
- 6 In overleg contacten leggen, communiceren en samenwerken met externe instanties, die onderwijsbetrokken initiatieven aanbieden
- 7 In teamverband de gepaste didactische werkvormen en leermiddelen kiezen en aanpassen
- 8 Inzicht hebben in adequate didactische werkvormen die tegemoetkomen aan de individuele noden van leerlingen
- 9 Kennismaken van de resultaten van onderwijsonderzoek en vernieuwende elementen aanwenden en aanbrengen
- 10 Contacten leggen, communiceren en samenwerken met ouders (rekening houdend met diversiteit) en het schoolteam
- 11 De beginsituatie van een leergroep en individuele lerenden in kaart brengen en een leeromgeving creëren die in al haar didactische componenten (leerdoelen, leerinhouden, leermaterialen, werk- en groepeeringsvormen, evaluatie en feedback) aansluit bij die beginsituatie en responsief is ten aanzien van de diversiteit in de leergroep
- 12 Een positief leer- en leefklimaat creëren, en via doelgerichte activiteiten, en formele en informele interacties de brede persoonlijke, intellectuele en maatschappelijke ontplooiing van leerlingen ondersteunen
- 13 Constructief samenwerken in een schoolteam, en initiatief nemen tot, deel te nemen aan en leiding te geven aan disciplinair en interdisciplinair teamoverleg tussen leraren

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Hoorcollege, integratieseminarie, microteaching, werkcollege, werkcollege: PC-klasoefeningen

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

LIO-studenten vervullen een alternatieve opdracht zoals geformuleerd in het LIO-portfoliotraject. LIO-richtlijnen zijn terug te vinden in de LIO-handleiding.

Leermateriaal

Geraamde totaalprijs: 15.0 EUR

Reader en slides beschikbaar op de elektronische leeromgeving Ufora. De reader bevat wetenschappelijke artikelen, praktijkbijdragen en praktische tips voor leraren.

Referenties

- Englehart, J. M. (2009). *Teacher-student interaction*. In L. J. Saha, & A. G. Dworkin (Eds.), *International handbook of research on teachers and teaching* (pp. 711-722). Boston, MA: Springer
- Meirsschaut, M., & Ruys, I. (2018). *Teamteaching: beweegredenen, randvoorwaarden en implicaties voor leerlingen, leraren en hun school*. Eindrapport. Gent: Steunpunt Onderwijsonderzoek.
- Pameijer, N., Denys, A., Timbremont, B., & Veire, H. V. D. (2018). *Handelingsgericht werken. Samenwerken aan schoolsucces. Vlaamse editie*. ACCO: Leuven/Den Haag.
- Struyven, K., Coubergs, C., Gheysens, E., & Engels, N. (2015). *Ieders leerkracht: binnenklasdifferentiatie in de praktijk*. Gent: Acco.
- Vanderlinde, R., Rots, I., Tuytens, M., Rutten, K., Ruys, I., Soetaert, R., & Valcke, M. (2013). *Essays over de leraar en de toekomst van de lerarenopleiding*. Gent: Academia Press.
- van Es, E. A., & Sherin, M. G. (2002). Learning to notice: Scaffolding new teachers' interpretations of classroom interactions. *Journal of Technology and Teacher Education*, 10(4), 571-596.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

De studiebegeleiding verloopt door praktijkassistenten en onderwijsbegeleiders
Interactieve ondersteuning via Ufora.

Feedback verloopt op de vastgelegde datum of afspraak.

Algemene feedback via het elektronisch leerplatform Ufora

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijk examen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Portfolio, participatie, werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Niet-periodegebonden evaluatie

- Permanente evaluatie op basis van deelname aan de oefeningen (video-analyse opdrachten) en deelname aan de videoclubs.
- Frequentie: aanwezigheid in de oefeningen en videoclubs is verplicht. Bij gewettigde afwezigheid wordt in overleg met de verantwoordelijk lesgever een vervangopdracht voorzien.
- Voor student-leraren in een LIO-baan is permanente evaluatie voorzien via een alternatieve opdracht die zij uitwerken in functie van de oefeningen (video-analyse opdrachten). Van deze studenten wordt wel verwacht dat ze deelnemen aan de videoclubs.

Periode-gebonden evaluatie

- Evaluatie op basis van een schriftelijk examen met casussen.
- Een tweede examenkans is mogelijk in de inhaalweek.

Eindscoreberekening

Niet-periodegebonden evaluatie

- Video-analyse opdrachten: 20%
- Videoclubs: 20%

Periode-gebonden evaluatie

- Schriftelijk examen: 60%

Wanneer men niet deelneemt aan de evaluatie van één of meer onderdelen kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel en wordt het eindcijfer teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (7/20) indien het eindcijfer hoger ligt.

Faciliteiten voor werkstudenten

Contacteer de verantwoordelijk lesgever